

Ministerieel besluit tot definitieve bescherming als monument van de muziekwinkel Rombaux in Brugge

DE VLAAMSE MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED,

Gelet op het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 6.1.1;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 25 juli 2014 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, artikel 6, 1°;

Gelet op het ministerieel besluit van 27 juni 2018 tot voorlopige bescherming als monument van de muziekwinkel Rombaux in Brugge;

Gelet op het openbaar onderzoek dat gehouden is van 6 augustus 2018 tot en met 4 september 2018 en waarvan de behandeling is opgenomen in bijlage;

Gelet op de bezwaren van de zakelijkrechthouders waarvan de behandeling is opgenomen in bijlage;

Overwegende dat het waarderend onderzoek, waarvan de resultaten zijn opgenomen in het beschermingsdossier, de erfgoedwaarde van de muziekwinkel Rombaux in Brugge aantoonst;

Overwegende dat de muziekwinkel Rombaux als monument historische waarde bezit die als volgt wordt gemotiveerd:

De muziekwinkel Rombaux in de Brugse binnenstad, is een uniek en gaaf bewaard voorbeeld van een muziekwinkel opgericht kort na de Eerste Wereldoorlog die tot op heden haar functie heeft behouden.

De winkel is ondergebracht in een pand met een lange voorgeschiedenis. Het pand maakte deel uit van het 16de-eeuws complex "Onze Lieve Vrouw van Montserrat", oorspronkelijk voorzien van een fraai uitgewerkte renaissancepoort die een belangrijke plaats inneemt in de architectuurgeschiedenis van Brugge. Met de opdeling van het 16de-eeuwse complex in vier afzonderlijke woningen door Auguste Braet in 1870 en de overbrenging van de poort in 1874-1876 onder leiding van stadsarchitect Louis Delacenserie naar de Boomgaardstraat, komt een einde aan de geschiedenis van het complex "Onze Lieve Vrouw van Montserrat".

Het pand Mallebergplaats 13 getuigt ook van een lange voorgeschiedenis van commercieel gebruik op deze locatie, strategisch ingeplant in de nabijheid van de belangrijkste pleinen Burg en Markt. Het pand had sinds 1870 een winkelfunctie als fotowinkel en vanaf 1924 als fietswinkel. In 1926 komt het pand in handen van de familie Rombaux en kreeg het de functie van muziekwinkel.

De zeer hoge mate van authenticiteit maakt van deze winkel een uitzonderlijke en zeldzame getuige van een winkel die gespecialiseerd was en is in de verkoop van muziek, partituren en muziekinstrumenten. Gelijkaardige voorbeelden zijn niet gekend in Vlaanderen, wat van de muziekwinkel Rombaux een bijzonder zeldzaam erfgoedrelic maakt. Bij de familie Rombaux kon je ook terecht voor het huren van muziekinstrumenten, het herstellen en de aankoop ervan. Ze waren ook gespecialiseerd in snaar- en tokkelinstrumenten en verkochten grammofonplaten en later langspeelplaten van de belangrijkste platenfirma zoals "His masters voice", "Pathe" en "Columbia". Deze winkel is

dan ook een getuige van de burgerlijke muziekcultuur in de 20ste eeuw die tot op heden nog doorleeft.

Overwegende dat de muziekwinkel Rombaux als monument architecturale waarde bezit die als volgt wordt gemotiveerd:

De muziekwinkel Rombaux bezit een hoge ensemblewaarde doordat alle onderdelen van het winkelpand integraal bewaard zijn. Zowel de straatgevel, de winkelvitruines, het volledige winkelinterieur met vast en los meubilair en de aanpalende functionele ruimtes zijn gaaf bewaard en getuigen op een unieke wijze van het dagelijks functioneren van een vroeg 20ste-eeuwse muziekwinkel. Het originele concept van 1926, de ruimteverdeling en rijke interieurafwerking van de winkelrichting bleven steeds bewaard en werden in 1935 nog verrijkt met kwaliteitsvolle toevoegingen waaronder een toonzaal voor muziekinstrumenten op de verdieping.

De muziekwinkel Rombaux is een uitzonderlijk gaaf bewaard en zeer zeldzaam voorbeeld van een speciaalzaak met bewaarde interieurinrichting. Behalve de eigenlijke winkelruimte, zijn ook een auditiezaal, een instrumente-tonzaal, een werkplaats voor herstellingen aan instrumenten en een manuele pianolift bewaard gebleven, waardoor het pand een totaalbeeld geeft van de werking van deze muziekwinkel in al zijn facetten.

De winkel is ondergebracht in een statig pand in neoclassicistische stijl met een rijke interieuraankleding. De architectuur dient duidelijk als een uithangbord en is erop gericht om de klant aan te trekken en te bekoren en vooral aan te zetten tot kopen. Het winkelinterieur is verzorgd en functioneel ingericht en illustreert de neoclassicistische stijl. De architecturale uitwerking van het handelspand is nauw verbonden met het winkeltype en de koopwaar die men aanbiedt, met bijvoorbeeld de kastenwand voor partituren en een kastenwand voor muziekinstrumenten, en opschriften en decoratie die naar de muziek in allerlei facetten verwijzen. In de auditiezaal, die als salon was ingericht, werden de klanten uitgenodigd om te luisteren naar muziekplaten en dergelijke.

Zowel de aankleding van de winkel als de uitwerking van de specifieke kasten zijn representatief voor het neoclassicisme in het eerste kwart van de 20ste eeuw. De representatieve ruimtes van de winkel zijn voorzien van rijke stucwerkplafonds, marmere schouwen, schouwen met marmerimitatie, mozaïekvloeren, parketvloeren, deuren met sierlijke glas-in-loodramen, de afwerking met lincrusta en deuren met kwaliteitsvolle marmerimitaties.

De private ruimtes zoals de bureauruimte zijn eveneens voorzien van een verzorgde afwerking, met onder andere marmere schouwen, parketvloeren, deuren met kwaliteitsvolle marmerbeschilderingen en lambriseringen.

Op de verdieping bewaart de voormalige pianotoonzaal een aankleding in art-decostijl met typerend materiaalgebruik, hoogwaardige imitatie-houtbeschildering en schrijnwerk met behouden hang- en sluitwerk;

Overwegende dat het cultuurgood dat is opgesomd in de bijlage bij het ministerieel besluit integrerend deel uitmaakt van het monument en de historische en architecturale waarde van het monument versterkt zoals gemotiveerd in de bijlage bij het besluit,

BESLUIT:

Artikel 1. Met toepassing van artikel 6.1.1 tot en met artikel 6.1.11 van het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013 en artikel 6.2.1 van het Onroerendergoedbesluit van 16 mei 2014 worden de volgende onroerende goederen definitief beschermd als monument:

de muziekwinkel Rombaux, Mallebergplaats 13 in Brugge, bekend ten kadaster: Brugge, 1ste afdeling, sectie A, perceelnummer 849Y.

Het cultuurgood dat mee wordt beschermd, is opgenomen in bijlage.

De definitief beschermde onroerende goederen zijn aangeduid op het plan dat als bijlage bij dit besluit wordt gevoegd.

De fotoregistratie van de fysieke toestand van de definitief beschermde goederen wordt als bijlage bij dit besluit gevoegd.

Art. 2. Het monument heeft de volgende erfgoedwaarden:

- 1° historische waarde;
- 2° architecturale waarde.

De erfgoedelementen en de erfgoedkenmerken van het monument zijn:

De muziekwinkel Rombaux is ondergebracht in een statig pand met een rijke interieuraankleding. Het hoofdvolume is een breedhuis van drie traveeën breed en drie bouwlagen hoog onder een zadeldak bedekt met Vlaamse pannen. Haaks op het hoofdvolume staat een volume van verankerde baksteen van twee bouwlagen hoog onder een pannen geknikt zadeldak. Dit volume is ingericht als toonzaal op de eerste verdieping en werkplaats op de tweede verdieping.

Het hoofdvolume heeft een bepleisterde en beschilderde lijstgevel op de begane grond voorzien van een gevelbrede winkelpui. De winkelpui is drieledig opgebouwd en bestaat uit twee brede winkelvitruines die de verdiepte toegang flankeren. Voor de toegang bevindt zich een mozaïekvloer voorzien van de letters "Musique". De winkelvitruines zetten aan op een lage plint van blauwe hardsteen. De bovenlichten van de winkelvitruines zijn voorzien van kleine roedeverdelingen. De deur, toegankelijk via het toegangsportaal, is opgevat als een vleugeldeur met behouden hang- en sluitwerk en bovenaan een vast paneel met kleine roedeverdelingen. Het geheel is gevat in een houten winkelpui met een eenvoudige neoclassicistische vormgeving. De winkelpui kan afgesloten worden door een houten rolluik. De verdieping is centraal voorzien van een erkeruitbouw die rust op sierlijke consolestenen. De erkeruitbouw is voorzien van een zware kroonlijst. De gevel is opengewerkt met rechthoekige vensteropeningen, op de verdieping in een vlakke bepleisterde omlijsting, met behouden schrijnwerk (T-ramen) en rolluikkasten op de eerste verdieping. De kroonlijst is voorzien van klossen met eronder een blanco fries.

In de winkelruimte treffen we een toonbank aan die qua vormgeving en stijl één geheel vormt met het vast meubilair in de winkel. Tegen de wand staat een beschilderde L-vormig opgestelde kast waarin oorspronkelijk de partituren werden bewaard. Deze kastenwand met geprofileerde kroonlijst is opgebouwd uit twintig kleine lades en negentig grotere lades. De lades zijn telkens voorzien van een handgreep waarin een label voor het aanbrengen van een opschrift zit geïntegreerd.

Deze wand is aan de kant van de winkelvitruine voorzien van een kastje met een beglaasd deurtje waar eventueel kleinere muziekinstrumenten konden tentoon gesteld worden. Onder de lades bevinden zich uittrekbare planken om koopwaar op te leggen. Hieronder bevinden zich nog legplanken waaronder twaalf lades met een handgreep waarin een label zit geïntegreerd. Eronder bevindt zich een opbergsysteem bestaande uit open rekken.

De kleinere muziekinstrumenten zoals violen staan opgesteld in een vitrinekast die aan de muur is bevestigd, aan de rechterzijde van de winkel. De wand bestaat uit zes kasten opgebouwd uit twee beglaasde deuren en één kast met één deur. De kastenwand wordt geritmeerd door cannelures en wordt in zijn geheel afgedekt door een geprofileerde lijst. Elke kast is voorzien van een eenvoudig verluchtingrooster.

De vloer in de winkel is een mozaïekvloer. Het plafond is bepleisterd en voorzien van bepleisterde balken rustend op uitgewerkte consolestenen afgewerkt met acanthusbladeren. Deze balken zijn bijkomend verfraaid met opschriften die verwijzen naar de achterliggende "Auditiesaal" en de "Pianotoonzaal" op de verdieping.

De "Auditezal" bestaat uit een opeenvolging van twee rijk aangeklede salons, en is toegankelijk via een dubbele deur met glas-in-loodramen en elementen die verwijzen naar muziek. De deur is gevat in een omlijsting met rijk versierde zwikken voorzien van blaas- en snaarinstrumenten, lauwerkransen en bloemenguirlandes. Erboven bevindt zich een hoofdgestel, centraal doorbroken door een zware gegroefde S-vormige console, waarboven een hoofdgestel met een fries voorzien van acanthusbladeren en een eierlijst.

Beide salons hebben bepleisterde plafonds met sierelementen die verwijzen naar de muziek zoals onder meer musicerende engeltjes. Er ligt een parketvloer. De schouw is voorzien van een imitatie-houtbeschildering. De schouwvragen zijn rijk versierd met onder meer leeuwenkoppen, guirlandes en rijk uitgewerkte consoles met onder meer guirlandes en acanthusbladeren. De schouw balk is versierd met acanthusbladeren en een eierlijstje.

Het tweede salon is toegankelijk via een dubbele deur geflankeerd door telkens een vast paneel. De deurvleugels zijn voorzien van kleine roedeverdelingen met geslepen glas. Het bovenlicht is vast en is driedelig opgevat. Boven de deur bevindt zich een rijk uitgewerkte supraporte. De deur is voorzien van beslag in messing. De afwerking van de deur is in harmonie met de aankleding van de respectievelijke salons. Aan de ene zijde is de deur beschilderd en aan de andere zijde is hij afgewerkt met een houtimitatiebeschildering. Deze ruimte kenmerkt zich door het bepleisterde plafond met centraal een rijk uitgewerkte rozet en in de hoeken een uitsparing met de voorstelling van een jachttrofee in combinatie met een pijlkoker, lauwerkrans en bloemenranken. Het geheel wordt afgelijnd door een parellijstje. De marmeren schouw is centraal voorzien van een rechthoekig paneel met voorstelling van een harp geflankeerd door een palmtak. De schouw bewaart een haardscherm met florale motieven en kariatiden. De oorspronkelijke kachel bleef bewaard. De schouwmantel is voorzien van een rechthoekige spiegel ingewerkt in een houten omlijsting, bovenaan voorzien van een medaillon met onder meer acanthusbladeren.

Deze ruimte geeft ook uit op de lange gang die doorloopt tot achteraan. De deur is voorzien van een houtimitatiebeschildering en bewaard hang- en sluitwerk. Deze ruimte wordt ook verlicht door een groot rechthoekig raam voorzien van gekleurd glas-in-lood.

Achter de winkel bevindt zich een kleine bureauruimte. Deze ruimte heeft een parketvloer in visgraatmotief. De omlopende lambriserings is opgebouwd uit eenvoudig paneelwerk. Centraal in de as van de deur staat een marmeren schouw gedecoreerd met witmarmeren sierelementen. De spiegel boven de schouw zit ingewerkt in een houten omlijsting. Deze ruimte wordt via een binnenraam verlicht dat uitgaat op de winkelruimte. Het binnenraam is voorzien van kleine roedeverdelingen.

De lange gang, in het verlengde van de gevelbrede winkelruimte is voorzien van een mozaïekvloer. De muren zijn bezet met een lambriserings aanzettend op een lage plint voorzien van een imitatiemarmerbeschildering. Deze lambriserings bestaat uit imitatiegoudlederbehang of lincrusta opgebouwd uit verticale vlakken met ruitmotief en bloemetjes afgezoomd door acanthusbladeren, erboven een fries met acanthusbladeren. Het bepleisterd plafond heeft eenvoudig lijstwerk en centraal een rozet met acanthusbladeren.

Halverwege de gang bevindt zich de bordestrap naar de verdieping. De toegang tot de trap wordt gemarkeerd door rijk uitgewerkte modillons voorzien van acanthusbladeren. De trappaal is voorzien van een Brugs beertje dat een stadsschild van Brugge vasthoudt. De trapleuning is opgebouwd uit eenvoudige spijlen. De ruimte onder de trap is afgesloten door een raam met kleine roedeverdeling. Het houtwerk is voorzien van een houtimitatiebeschildering.

De muren langs de trap zijn voorzien van dezelfde lincrusta als in de gang. In de traphall komt via de verschillende binnenramen en lichtkoepel licht binnen. Op de begane grond bevindt zich boven de rijk uitgewerkte modillons een rechthoekig raam met kleine roedeverdeling met imitatie-houtbeschildering.

Op de eerste verdieping bevindt zich een toonzal voor muziekinstrumenten, oorspronkelijk de pianotoonzal. Door middel van de lift konden de piano's op de verdieping gebracht worden. De inrichting van de toonzal dateert van 1935. De toonzal is toegankelijk via een

deur met imitatiehoutbeschildering en bewaard hang- en sluitwerk. Het plafond is voorzien van houten panelen met ingewerkte lichtarmaturen. De ramen zijn voorzien van gekleurd glas en geometrische roede-verdeling, en zijn aan de binnenkant afgewerkt met een imitatiehoutbeschildering. De vloer bestaat uit een parket gelegd in een geometrisch motief. Op de tweede verdieping is een atelier ondergebracht voor het herstellen van muziekinstrumenten. De aankleding uit 1935 bleef bewaard. Het atelier is sober afgewerkt. Via rechthoekige muuropeningen met bewaard schrijnwerk valt licht binnen in het atelier. Het schrijnwerk wordt gekenmerkt door kleine roede-verdelingen. Langs de lift loopt een houten spiltrap die eveneens de drie verdiepingen aandoet en de gang met de bovenliggende toonzaal en atelier verbindt. De toegang tot de werkplaats is voorzien van een deur met planchettes geïntegreerd in een dito wandafwerking.

Art. 3. Voor het beschermde monument gelden de volgende beheersdoelstellingen:

- 1° de algemene doelstelling van de bescherming is het behoud van de erfgoedkenmerken en -elementen die de basis vormen voor de erfgoedwaarden;
- 2° de muziekwinkel Rombaux met haar gaaf bewaard exterieur en interieur vormt een ensemble. Elke beheersdaad moet de erfgoedwaarden, de erfgoedkenmerken en de erfgoedelementen respecteren en ondersteunen. Nieuwe ingrepen en wijzigingen in het gebruik van het pand vereisen een geïntegreerde aanpak waarbij de impact op het geheel wordt afgewogen en waarbij de draagkracht van het gebouw niet wordt overschreden. Dit veronderstelt een vakkundig onderhoud en indien nodig conserverende ingrepen;
- 3° met betrekking tot het exterieur beoogt de bescherming het behoud van de buitenarchitectuur qua schaal, volumewerking, materiaalgebruik met inbegrip van het schrijnwerk. De bescherming beoogt ook de herkenbaarheid als winkel met neoclassicistische vormgeving en het behoud van de gevelafwerking van de voorgevel. Het is wenselijk om de opschriften "La voix de son maitre", "Lutherie", "Pathe", "Columbia" op de winkelpui terug aan te brengen op basis van vroegere foto's;
- 4° voor alle buitenschrijnwerk zowel van de voorgevel als van de toonzaal en het atelier wordt het behoud in situ nagestreefd. Het originele 19de-eeuwse schrijnwerk dient zoveel mogelijk behouden te blijven omdat zij in belangrijke mate bijdraagt tot de architecturale uitwerking van de voorgevel. Het schrijnwerk van de toonzaal en het atelier van 1935 is in harmonie met de ruimtes. Indien behoud niet mogelijk is, moet geopteerd worden voor vervanging naar oorspronkelijk model;
- 5° met betrekking tot het interieur beoogt de bescherming het behoud van de herkenbaarheid als winkel, met behoud van de bestaande ruimteverdeling en de waardevolle interieurafwerking, met inbegrip van het vast meubilair en de cultuurgoederen.

Art. 4. De zakelijkrechthouder en de gebruiker van het beschermde monument zijn verplicht de instandhouding en het onderhoud ervan te verzekeren door:

- 1° het goed als een goede huisvader te beheren en de nodige voorzorgsmaatregelen te nemen tegen schade ten gevolge van brand, blikseminslag, diefstal, vandalisme, wind of water;
- 2° de toestand van het goed regelmatig te controleren;
- 3° regulier onderhoud uit te oefenen;
- 4° onmiddellijk passende consolidatie- en beveiligingsmaatregelen te nemen in geval van nood.

Art. 5. Voor de volgende handelingen aan het beschermde monument moet een toelating worden aangevraagd:

- 1° het plaatsen, slopen, verbouwen of heropbouwen van een constructie;
- 2° het verwijderen, vervangen, wijzigen of verstevigen van constructieve elementen;
- 3° het verwijderen, vervangen of wijzigen van historische materialen en het toepassen van behandelingen met als doel de historische materialen te reinigen, te herstellen, te verduurzamen of te beschermen tegen verweer en aantasting;
- 4° het uitvoeren van de volgende werken aan het dak en de buitenmuren van constructies:

- a) het verwijderen, vervangen of wijzigen van dakbedekking en gootconstructies;
  - b) het verwijderen van voegen en het hervoegen;
  - c) het aanbrengen, verwijderen, vervangen of wijzigen van de kleur, textuur of samenstelling van de afwerkingslagen;
  - d) het aanbrengen, verwijderen, vervangen of wijzigen van buitenschrijnwerken, deuren, ramen, inclusief de al dan niet figuratieve beglazing, beslag, hang- en sluitwerk;
  - e) het aanbrengen, verwijderen, vervangen of wijzigen van aard- en nagelvaste elementen, inclusief nieuwe toevoegingen;
  - f) het aanbrengen, vervangen of wijzigen van opschriften, publiciteitsinrichtingen of uithangborden, met uitzondering van verkiezingspubliciteit en met uitzondering van publiciteitsinrichtingen, waarbij wordt bekendgemaakt dat het goed te koop of te huur is, op voorwaarde dat de totale maximale oppervlakte niet meer bedraagt dan 4 m²;
- 5° het uitvoeren van volgende handelingen aan of in het interieur en de cultuurgoederen die er integrerend deel van uitmaken:
- a) het uitvoeren van destructief materiaaltechnisch onderzoek;
  - b) het uitvoeren van structurele werken en het toevoegen van nieuwe structuren;
  - c) het verwijderen, vervangen of wijzigen van historische materialen en het toepassen van behandelingen met als doel de historische materialen te reinigen, te herstellen, te verduurzamen of te beschermen tegen verweer en aantasting;
  - d) het verwijderen, vervangen of wijzigen van plafonds, gewelven, vloeren, trappen, binnenschrijnwerken, inclusief de al dan niet figuratieve beglazing, lambrisering, beslag, hang- en sluitwerk, en van de waardevolle interieurdecoratie;
  - e) het bepleisteren van niet-bepleisterde elementen of het bepleisteren met een andere samenstelling of textuur, alsook het ontpleisteren van bepleisterde elementen;
  - f) het beschilderen van ongeschilderde elementen of het schilderen in andere kleuren of kleurschakeringen of met een andere verfsoort dan de aanwezige;
  - g) het uitvoeren van werken aan en het verplaatsen of verwijderen van de cultuurgoederen;

Er is geen toelating vereist voor het onmiddellijk nemen van passende consolidatie- en beveiligingsmaatregelen in geval van nood, noch voor de uitvoering van regulier onderhoud.

Brussel, 18 MAART 2019

De Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS